

- (1)
1. Slova jsou bezvýtku složena z morfémů.
 2. Informace o morfémech jsou uloženy v lexikonu.
 3. Jeden morfém se může realizovat různými formami.
 4. Kombinatorika morfémů není náhodná.

1. Identifikace morfémů

definice morfému jako atomu už v Bloomfield (1933):

„A linguistic form which bears a partial phonetic-semantic resemblance to some other linguistic form, is a *complex form*.“ (160)

„A linguistic form which bears no partial phonetic-semantic resemblance to any other form, is a *simple form or morpheme*.“ (161)

- (2) Svahilština (bantu, subsaharská Afrika)

ninakujua	znám tě
anakujua	zná tě
anasoma	čte
anamjua	zná ho/ji
mtasoma	budete číst
walimpiga	praštili ho/ji
mlimpiga	praštili jste ji
walisoma	četli
utatpiga	praštíš nás

?? Napište kompletní seznam morfémů v (2).

?? Na základě čeho jste jednotlivé morfémy identifikovali?

?? Jak byste na základě (2) definovali základní rozdíl mezi svahilštinou a češtinou??

?? Proč je izolace morfémů (2) poměrně snadná?

Distribuce morfémů – princip opakovatelnosti

problémy:

a) tzv. *cranberry morphs*, nekompozicionalita

- (3) *blue-berry, straw-berry, black-berry, rasp-berry* vs. *cranberry*

- *hapax legomena* nemají status morfémů → nesplňují podmínku opakovatelnosti
- nekompozicionální slova → splňují podmínku opakovatelnosti, ale jejich vlastnosti nejsou odvoditelné z vlastností jejich částí

?? Uved'te příklady *cranberry* morfů v češtině.

b) homonymie

Kdy můžeme hovořit o opakování jednoho morfému?

- (4) a. lovit, výlov, lovec, lovte, úlovek vs. lézat, léto
 b. nesu, kladu, kradu vs. hrabu, hradu
 c. hrabat [inf.], hrabat [GenPl]

?? Jsou podtržené formy homonymními morfémy? Pro svoji analýzu uveďte argumenty.

- (5) a. neseme, nesmo
 b. most, zlost
 c. žena, ženoucí

2. Lexikální reprezentace morfémů

soubor informací o morfému = **lexikální zápis/lexikální reprezentace**

strukturalismus: morfém = forma + význam (lexikální a/nebo gramatický)

„The total stock of morphemes in a language is its *lexicon*.“ „The lexicon is really an appendix of the grammar, a list of basic irregularities.“ (Bloomfield 1933:163, 274)

- (6) /ost/ ↔ [Fem, Abstr], /i:x/ ↔ [Loc, Pl]

?? Uved'te argumenty, proč argumenty, informace o kontextu (s jakými jednotkami je daný morfém spojitelný) musí být součástí lexikálního zápisu.

typy kontextů: **gramatický, fonologický, lexikální**

?? Ke každému typu kontextu uveďte jeden příklad.

Domácí úkol: Katamba (23-40)

